

УДК 340.143, 159.9

А- 43

Рекомендовано до друку Науково-методичною радою ВНПЗ «Дніпровського гуманітарного університету» від 08.02.2024 р. (протокол № 5)

А-43 Актуальні проблеми юриспруденції та психології: матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф. (Дніпро, 15 грудня 2023 р.). Дніпро: ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет», 2023. 218 с.

Збірник конференції містить матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми юриспруденції та психології» (15.12.2023), у роботі якої взяли участь здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти закладів вищої освіти України.

Матеріали науково-практичної конференції надруковані в авторській редакції.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

докт. юрид. наук, проф. **Олег КИРИЧЕНКО** (*голова*); канд. юрид. наук, доц. **Тетяна ЛЕЖНЄВА** (*заст. голови*); **Андрій МІРОШНИК** (*секретар*); канд. юрид. наук **Сергій ДУБОВ**, докт. юрид. наук, проф. **Вадим НЕГОДЧЕНКО**, докт. юрид. наук, доц. **Сергій ПЕНЬКОВ**, канд. псих. наук, доц. **Людмила ПРІСНЯКОВА**, докт. псих. наук, доц. **Олександр САМОЙЛОВ**

© ВНПЗ ДГУ, 2023

© Автори, 2023

2. Федорович О.М. Вплив масового мистецтва на процес формування політичних цінностей. URL: <https://jarch.donnu.edu.ua/article/view/13457/13363> (дата звернення 12.12.2023).
3. Критерії, показники та рівні сформованості екологічного світогляду студентів економічних спеціальностей. URL: <https://nauka.udpu.edu.ua/1-3-kryteriji-pokaznyky-ta-rivni-sformovanosti-ekolohichnoho-svitohlyadu-studentiv-ekonomichnyh-spetsialnostej/> (дата звернення 12.12.2023).
4. Карпова І.Г. Зміст ціннісних орієнтацій сучасної студентської молоді. URL: https://www.psyh.kiev.ua/%D0%97%D0%BC%D1%96%D1%81%D1%82_%D1%86%D1%96%D0%BD%D0%BD%D1%96%D1%81%D0%BD%D0%B8%D1%85_%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%94%D0%BD%D1%82%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9_%D1%81%D1%83%D1%87%D0%B0%D1%81%D0%BD%D0%BE%D1%97_%D1%81%D1%82%D1%83%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D1%97_%D0%BC%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D1%96 (дата звернення 11.12.2023).
5. Квіткін П.В., Мартинюк В.М. Проблема функцій ціннісних орієнтацій особистості. URL: https://www.rusnauka.com/10_DN_2012/Philosophia/2_105819.doc.htm (дата звернення 11.12.2023).

Коломоєць Юлія Вадимівна

здобувач вищої освіти
другого (магістерського) рівня вищої освіти
Дніпровський гуманітарний університет

Науковий керівник:

Пріснякова Людмила Макарівна

кандидат психологічних наук, доцент,
завідувач кафедри психології
Дніпровського гуманітарного університету

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ АДАПТАЦІЇ ПІДЛІТКІВ

Підлітковий вік є одним з найскладніших та критичних в житті кожної людини. Це час, коли підлітки переживають інтенсивні зміни як у фізичному, так і у психологічному плані. Один із ключових аспектів цього періоду - соціально-психологічна адаптація.

Соціально-психологічна адаптація - це процес успішної інтеграції підлітка в суспільство, здатність адекватно реагувати на внутрішні та зовнішні виклики, які виникають під час переходу від дитячого віку до дорослості. Цей

процес включає в себе розвиток соціальних навичок, самоідентифікацію, взаємодію з різними групами, вирішення конфліктів та формування особистої ідентичності.

Розглянемо основні види соціально-психологічної адаптації підлітків:

– соціальна адаптація. Цей аспект включає в себе здатність підлітка взаємодіяти з різними соціальними групами, встановлювати стосунки з однолітками, дорослими та іншими соціальними партнерами. Це може включати в себе навчання в школі, роботу, а також участь в суспільних подіях,

– психологічна адаптація відповідає за розвиток психологічних механізмів, які допомагають підлітку впоратися з емоційними викликами та стресами, які супроводжують перехідну стадію підліткового віку,

– особистісна адаптація охоплює розвиток особистої ідентичності та формування цінностей, переконань та життєвих цілей. Підліток починає відчувати свою унікальність та роль в суспільстві,

– культурна адаптація. Підліток навчається розуміти та приймати різні культурні та соціальні цінності. Він розвиває свою культурну компетентність та здатність адаптуватися до різних культурних контекстів.

Розглянемо фактори, які впливають на соціально-психологічну адаптацію підлітків, включають в себе широкий спектр впливів з різних сфер життя [1].

– **Родинні відносини.** Сім'я відіграє ключову роль у соціально-психологічній адаптації підлітків. Стабільні, підтримуючі та відкриті відносини з батьками сприяють позитивному розвитку. Конфлікти та відчуття відхилення від сімейних цінностей можуть бути перешкодою у процесі адаптації.

– **Шкільне середовище.** Школа є важливим аспектом соціально-психологічної адаптації. Вчителі, однокласники, навчальний процес та підтримка шкільної адміністрації можуть впливати на підлітків. Проблеми з навчанням, конфлікти з однокласниками та низька мотивація можуть негативно впливати на адаптацію [2].

– **Спільноти та ровесники.** Взаємодія з ровесниками впливає на формування соціальних навичок та ідентичності підлітків. Дружні стосунки з однолітками можуть підтримувати позитивну адаптацію, тоді як конфлікти можуть мати негативний вплив.

– **Культурне середовище.** Культурні та етнічні особливості можуть впливати на адаптацію підлітків. Підлітки можуть стикатися з особливими вимогами та очікуваннями, пов'язаними із їхніми культурними та релігійними традиціями,

– **Технології та соціальні мережі.** Використання сучасних технологій та соціальних мереж може мати як позитивний, так і негативний вплив на адаптацію підлітків. Залежність від гаджетів та соціальних мереж може призвести до соціальної ізоляції та проблем із спілкуванням,

– **Економічний статус.** Соціально-економічний статус сім'ї може впливати на доступ до освіти, медичної допомоги та інших ресурсів, які

визначають адаптацію. Діти з бідних родин можуть мати обмежений доступ до можливостей для розвитку.

– **Події та стресори.** Травматичні події, такі як розлучення батьків, втрата близької людини, насильство в сім'ї, чи природні катастрофи, можуть мати серйозний вплив на соціально-психологічну адаптацію підлітків.

Розуміння цих факторів та їх впливу на адаптацію підлітків допомагає батькам, вихователям та фахівцям у сфері психології розробляти стратегії та підходи для підтримки підлітків [3].

Соціально-психологічна адаптація має численні позитивні аспекти для підлітків, які можуть сприяти їхньому зростанню та розвитку. До них відносяться:

1. **самостійність і незалежність.** Підлітки, які успішно адаптуються, набувають навичок самостійності та незалежності. Вони навчаються приймати власні рішення та відповідальність за свої дії,

2. **спільнота та підтримка.** Соціально адаптовані підлітки часто відчують підтримку з боку своїх ровесників та дорослих. Це допомагає їм створювати позитивні стосунки та відчувати себе частиною спільноти,

3. **розвиток соціальних навичок.** Під час процесу адаптації підлітки навчаються взаємодіяти з іншими, вирішувати конфлікти, виражати свої думки та слухати інших,

4. **формування ідентичності.** Соціально-психологічна адаптація допомагає підліткам зрозуміти, хто вони є, та якими цінностями вони керуються. Підлітки розвивають власну ідентичність та ставлення до себе,

5. **можливості для самовираження та творчості.** Підлітки, які відчують підтримку та свободу самовираження, мають можливість розвивати свої таланти, інтереси та хобі. Це сприяє психологічному благополуччю,

6. **внесок у розвиток суспільство.** Соціально адаптовані підлітки часто активно беруть участь у соціальних та громадських ініціативах. Вони мають можливість вносити свій внесок у суспільство та розвивати в собі почуття громадянської відповідальності,

7. **готовність до майбутнього.** Підлітки, які успішно адаптуються, зазвичай готові до подальшої освіти, професійного розвитку та вибору кар'єри. Вони мають віру в свої можливості та готовість до створення майбутнього.

Розуміння цих позитивних аспектів соціально-психологічної адаптації допомагає батькам, вчителям та іншим дорослим створювати умови для підтримки та підвищення рівня адаптації підлітків.

Розглянемо механізми формування соціально-психологічної адаптації. До них відносяться:

– **самоідентифікація.** Підліток починає усвідомлювати свою індивідуальність та унікальність. Важливо сприяти розвитку позитивного самосприйняття та самоповаги,

– сприйняття соціальних ролей. Підліток навчається розуміти свою роль у сім'ї, школі та суспільстві. Це включає в себе відповідальність та взаємодію з іншими,

– навички міжособистісної комунікації. Розвиток навичок слухання, вираження власних думок, розв'язання конфліктів та побудови відносин з однолітками та дорослими,

– влада над власними емоціями. Підліток навчається розпізнавати та вирішувати емоційні виклики, розвиваючи емоційну інтелігенцію.

Соціально-психологічна адаптація у підлітків - це складний процес, який включає в себе взаємодію різних факторів та впливів з різних сфер життя. Перш за все, важливо розуміти, що соціально-психологічна адаптація - це процес успішної інтеграції підлітка в суспільство, розвиток його соціальних навичок, самоідентифікація та взаємодія з навколишнім середовищем. Розуміння цих аспектів допомагає створити умови для підтримки підлітків у їхньому розвитку та сприяє створенню позитивного середовища для їхньої соціально-психологічної адаптації, що є важливим для їхнього майбутнього успіху та щасливого життя.

Список використаної літератури:

1. Алексеева Т. В. Соціально-психологічні аспекти адаптації: монографія / Тетяна Валентинівна Алексеева. Донецьк: Вебер, 2008. 230 с.
2. Бойко І. І. Психологічна адаптація підлітка до нових умов навчання / І. І. Бойко // Психологія : зб. наук. пр. К. 1990. Вип. 2. – С. 92–96
3. Солодухова О.Г. Проблема адаптації і соціалізації особистості / Ольга Георгіївна Солодухова // Психолого-педагогічні проблеми сучасної освіти. Зб. наук. праць. Х. : ХДУ, 1998. С. 165 — 171.

Красильникова Аліна Олексіївна

здобувачка вищої освіти

другого (магістерського) рівня вищої освіти

Дніпровського гуманітарного університету

Науковий керівник:

Корсунська Вікторія Валентинівна

практичний психолог, волонтер AWO SPI

Soziale Stadt und Land

Entwicklungsgesellschaft (Німеччина)

ІСТОРИЧНЕ ВИСВІТЛЕННЯ ГІПОТЕЗ ЩОДО ПОНЯТТЯ «КОЛІР» У НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕННЯХ

Людина отримує 90% інформації через органи зору, натомість 9% отримується через органи слуху і лише 1% припадає на інші органи чуття.